

виробничо-торгівельною діяльністю та основними бізнес-процесами підприємств ресторанного господарства, а також створює єдиний інформаційний простір для ведення точного, оперативного й зручного обліково-аналітичного процесу.

Література

1. Про національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР зі змінами і доповненнями – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=74%2F98-%E2%F0>.
2. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології / Івахненко С.В. – К. : Знання-Прес, 2005. – 304 с.
3. Білуха М. Методологія бухгалтерського обліку в електронному середовищі / М. Білуха, Т. Микитенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 8. – С. 50–54.
4. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент : [навчальний посібник] / Нечаюк Л., Нечаюк Н. – 3-є видання. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 344 с.
5. Скопень М.М. Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі : [навчальний посібник] / Скопень М. – К. : КОНДОР, – 2005. – 302 с.

Надійшла 13.12.2011; рецензент: д. е. н. Щурик М. В.

УДК 657:331.212(045)

Г. В. БЛАКИТА, Л. П. ШЕВЧУК, І. С. ПІЗНЯК
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

РОЗРАХУНОК ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНДИКАТИВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ: ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ

У статті проаналізовано результати впровадження нової методики розрахунку єдиного соціального внеску, що зменшить податкове навантаження на підприємство.

The article analyzes the results of a new method of calculating the single social tax, which would reduce the tax burden on business.

Ключові слова: індикативна заробітна плата, єдиний соціальний внесок, податкове навантаження, аналіз.

Вступ. Процеси, що відбуваються у вітчизняній економіці, зумовили трансформацію майже всіх сфер суспільства. За даних умов для більшості організацій малого та середнього бізнесу ключовим питанням стало питання виживання на тлі надзвичайно високих ставок податків.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку, у здійсненні державної політики соціального захисту працюючих, основним інструментом є методи задоволення їх матеріальних потреб. Заробітна плата – це точка перетину інтересів підприємства, працівника та держави. Кожна з цих сторін оцінює значення заробітної плати як найважливіше. Однак, слід враховувати, що для підприємства зарплата – це витрати, для робітників – основний дохід, а для держави – поповнення бюджету. Високі ставки податків на фонд оплати праці змушують керівників підприємств приховувати реальну заробітну плату, що призводить до значних порушень у системі оплати праці: зменшення надходжень до державного бюджету та погіршення соціального клімату працівників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні підходи до визначення та оцінки податкового навантаження на фонд оплати праці, пошук альтернатив сучасним схемам розрахунку нарахувань на заробітну плату представлені в працях багатьох вітчизняних науковців та економістів, зокрема Г. Блакити, Є. Мниха, Л. Шевчук, М. Семикіної, Л. Курій, О. Ревякіна та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Численні дослідження науковців стосуються лише окремих аспектів проблеми зменшення податкового навантаження. При цьому аналіз результатів нових методик розрахунку єдиного соціального внеску вивчено недостатньо, що обумовлює актуальність дослідження.

Постановка завдання. Аналіз методики розрахунку єдиного соціального внеску на основі індикативної заробітної плати та оцінка економічного ефекту від її впровадження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Боротьба з високим податковим навантаженням буде ефективною лише за умови комплексного підходу, зокрема аналіз даної проблеми у стратегічному аспекті. Реалізація інноваційної моделі розвитку передбачає як зміну технологічного укладу, так і зміну організаційної структури. Оскільки випереджальний розвиток передбачає переважний розвиток базових галузей за рахунок ендогенного характеру інновацій, слід зауважити, що характер залучення коштів в інновації буде суттєво відмінним від сучасного, коли нові технології є в основному екзогенними. При такому характері процесів слід розуміти, що їх ефективність буде досягатись при масовому впровадженні новітніх та стимуляцією розвитку кадрового потенціалу, релевантного новітнім [1, с.69].

Новації екзогенного характеру будуть мати позитивні наслідки за умови внесення змін на законодавчому рівні до Податкового Кодексу, а саме обов'язкового впровадження середньої індикативної заробітної плати. Результатом вірного стратегічного прогнозування на підприємствах стане підвищення офіційної заробітної плати працівників до рівня, на якому застосування індикативного методу стане вигідним для роботодавця. За даних умов у вигаді усі сторони взаємовідносин: держава, працедавець та робітник.

Приховану заробітну плату без перебільшення можна назвати однією з найбільших на сьогодні перепон в економічному та соціальному розвитку держави. Змінити ситуацію могло б запровадження індикативної заробітної плати, яка дорівнює розміру мінімальної заробітної плати помноженої на відповідний коефіцієнт.

Індикативна заробітна плата – це фіксована заробітна плата, на яку впливають такі фактори: мінімальна заробітна плата, кваліфікаційний рівень працівника та коефіцієнт заробітної плати [3].

Запровадження індикативної заробітної плати дасть змогу полегшити податковий тягар роботодавців, а отже призведе до детінізації доходів працівників, що призведе до збільшення надходжень до бюджету та пенсійного фонду.

Середня індикативна заробітна плата буде визначатися за формулою: мінімальна заробітна плата (922 грн), збільшена на відповідний коефіцієнт для окремих категорій працівників [4]. Зокрема, для керівників підприємств коефіцієнт становитиме 5 ($922 \cdot 5 = 4610$), головних бухгалтерів – 3 ($922 \cdot 3 = 2716$), інших працівників згідно з класифікатором професій – 2 ($922 \cdot 2 = 1844$) [5].

Визначимо суму єдиного соціального внеску згідно із запропонованою схемою та із застосуванням індикативної заробітної плати на прикладі ТОВ «Вінницязерносервіс» та дамо оцінку внесеної пропозиції. Так як досліджуване підприємство належить до 23 класу професійного ризику виробництва, то нарахування на фонд оплати праці складають 37,26% [6, 7].

Розрахунки здійснено згідно з розрахунково-платіжною відомістю підприємства за грудень 2010 року. Для наглядності розрахунки узагальнено у табл. 1.

Таблиця 1

Нарахування ЄСВ за діючим законодавством та за індикативною заробітною платою на ТОВ «Вінницязерносервіс»

Показники Посада	Кількість працівників	Офіційна зарплата, грн.	Сума індикативної зарплати, грн.	Нарахування ЄСВ на офіційну зарплату (37,26%), грн.	Сума нарахувань на індикативну зарплату, грн.	Відхилення суми нарахувань (6–5)
1	2	3	4	5	6	7
Директор	1	8 000,00	4 610,00	2 980,80	1 717,69	-1 263,11
Головний бухгалтер	1	3 600,00	2 716,00	1 341,36	1 011,98	-329,38
Бухгалтер	5	11 350,00	9 220,00	4 229,01	3 435,37	-793,64
Транспортувальник	12	25 860,00	22 128,00	9 635,44	8 244,89	-1 390,54
Технік-лаборант	6	12 930,00	11 064,00	4 817,72	4 122,45	-695,27
Електромеханік	2	4 886,00	3 688,00	1 820,52	1 374,15	-446,37
Лаборант	4	8 476,00	7 376,00	3 158,16	2 748,30	-409,86
Апаратник оброблення зерна	9	22 536,00	16 596,00	8 396,91	6 183,67	-2 213,24
Вагар	2	4 454,00	3 688,00	1 659,56	1 374,15	-285,41
Головний механік	1	3 250,00	1 844,00	1 210,95	687,07	-523,88
Майстер	3	12 753,00	5 532,00	4 751,77	2 061,22	-2 690,54
Слюсар-ремонтник	3	7 851,00	5 532,00	2 925,28	2 061,22	-864,06
Водій	3	10 209,00	5 532,00	3 803,87	2 061,22	-1 742,65
Охоронець	13	23 400,00	23 972,00	8 718,84	8 931,97	213,13
Прибиральник	1	675,00	1 844,00	251,51	687,07	435,57
Всього	66	160 230,00	125 342,00	59 702,07	46 702,43	-12 999,64

Аналізуючи дані таблиці 1, варто зазначити, що існують значні розбіжності у розрахунках нарахування єдиного соціального внеску за допомогою різних схем. Так, використовуючи метод середньої індикативної заробітної плати, ми зменшимо податковий тягар керівника ТОВ «Вінницязерносервіс» на 12999,64 грн щомісяця при фонді заробітної плати 160230 грн.

Зазначимо, що застосування методу розрахунку нарахувань за допомогою середньої індикативної заробітної плати є актуальним для більшості робітників, за виключенням 13 охоронців та 1 прибиральника, оскільки їх заробітна плата менша за індикативну зарплату. Застосування запропонованого методу розрахунку нарахувань ЄСВ посилить фінансове становище ТОВ «Вінницязерносервіс» на ринку та буде актуальним вирішенням проблеми високого податкового навантаження.

В той же час роботодавець повинен утримувати із заробітної плати працівників суму єдиного соціального внеску, яка складає 3,6% від суми нарахованої заробітної плати та податок на доходи фізичних осіб, який складає 15% від суми нарахованої заробітної плати, зменшеної на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування та податкової соціальної пільги [7]. Зауважимо, що утримання будуть розраховуватись не з індикативної заробітної плати, а з офіційно нарахованої працівнику.

Розглянемо розрахунок утримань із заробітної плати працівників ТОВ «Вінницязерносервіс» (табл. 2).

Таблиця 2

Утримання із заробітної плати на ТОВ «Вінницязерносервіс»

Показники Посада	Кількість працівників	Офіційна зарплата	Сума ЄСВ	ПДФО	Загальна сума утримань (4+5)
1	2	3	4	5	6
Директор	1	8 000,00	288,00	1 156,80	1 444,80
Головний бухгалтер	1	3 600,00	129,60	520,56	650,16
Бухгалтер	5	11 350,00	408,60	1 641,21	2 049,81
Транспортувальник	12	25 860,00	930,96	3 739,36	4 670,32
Технік-лаборант	6	12 930,00	465,48	1 869,68	2 335,16
Електромеханік	2	4 886,00	175,90	706,52	882,41
Лаборант	4	8 476,00	305,14	1 225,63	1 530,77
Апаратник оброблення зерна	9	22 536,00	811,30	3 258,71	4 070,00
Вагар	2	4 454,00	160,34	644,05	804,39
Головний механік	1	3 250,00	117,00	469,95	586,95
Майстер	3	12 753,00	459,11	1 844,08	2 303,19
Слюсар-ремонтник	3	7 851,00	282,64	1 135,25	1 417,89
Водій	3	10 209,00	367,52	1 476,22	1 843,75
Охоронець	13	23 400,00	842,40	3 383,64	4 226,04
Прибиральник	1	675,00	24,30	0,35	24,65
Всього	66	160 230,00	5 768,28	23 169,26	28 937,54

Таким чином, державний бюджет не понесе втрат через зменшення надходжень податкових платежів, а навпаки збільшить надходження за рахунок легалізації тіньової заробітної плати.

Розглянутий метод використання індикативної заробітної плати для нарахування єдиного соціального внеску за даними ТОВ «Вінницязерносервіс» є яскравим прикладом зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці та легалізації заробітної плати.

Застосування запропонованого методу не вигідним буде лише тим роботодавцям, які офіційно сплачують низьку заробітну плату.

Схематично суми нарахувань на заробітну плату за діючим законодавством та індикативним методом зображено на рис. 1.

Отже, сума єдиного соціального внеску, розрахованого із застосуванням індикативної заробітної плати, значно менша за його теперішні показники. Важливо, що сума утримань із фактично нарахованої заробітної плати працівників не зазнала змін. Отож, проведені дослідження доводять ефективність застосування запропонованого індикативного методу в умовах сьогодення.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Таким чином, удосконалення податкової політики в галузі регулювання заробітної плати може бути здійснене внаслідок зміни параметрів шкали оподаткування та вдосконалення методики нарахування єдиного соціального внеску.

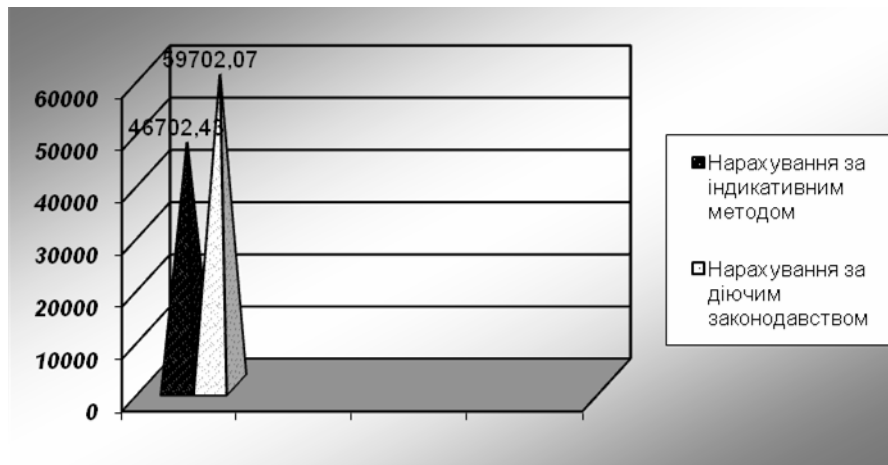

Рис. 1 Нарахування на ФОП за діючою та запропованою схемою

Слід відмітити, що в ході дослідження даного проблемного питання проаналізовано результати нової методики застосування індикативної заробітної плати для розрахунку ЄСВ, яка буде вигідною для підприємства, робітника та держави, а саме: легалізація заробітної плати, зменшення витрат, пов'язаних з нарахуванням ЄСВ, наповнення пенсійного фонду та бюджету України, виплата офіційної заробітної плати згідно з чинним законодавством.

З огляду на фактичні розрахунки можна констатувати, що зменшення податкового навантаження є важливим чинником для забезпечення розвитку підприємства та економіки в цілому, що створить соціально-політичну стабільність країни та дасть можливість стати серйозним суб'єктом економічної конкуренції на світовому просторі.

Подальші дослідження порушеної у статті проблеми доцільно здійснювати з метою впровадження запропонованої методики на законодавчому рівні.

Література

1. Управління стратегічним розвитком регіону з використанням інформації аналітичних систем : [монографія] / Сусіденко В.Т., Блакита Г.В., Тернова А.С., Поповський Ю.Б. – Вінниця, 2009. – 224 с.
2. Шевчук Л.П. Моделювання та відображення в обліку розрахунку єдиного соціального внеску на основі індикативної заробітної плати / Л.П. Шевчук // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2011. – № 1(55). – С. 173–177.
3. Мних Є. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації / Є. Мних // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 1. – С. 55–61.
4. Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати : Закон України від 20.10.2009 № 1646-VI (zakon.rada.gov.ua)
5. Про затвердження Порядку визначення страхових тарифів для підприємств, установ та організацій на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання : Постанова від 13 вересня 2000 р. № 1423.
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 2464-VI від 08.07.2010

Надійшла 01.12.2011; статтю представляє д. е. н. Блакита Г. В.